

Õiguskantsler

Hr Andres Anvelt
Minister
Justiitsministeerium
info@just.ee

Teie nr

Meie 26.02.2015 nr 6-1/150150/1500879

MTÜ Eesti Kohtunike Ühing
ekou@ekou.ee

Teabe küsimine

Menetlusdokumendi kättetoimetatuks lugemine (TsMS § 314¹)

Austatud minister, austatud MTÜ Eesti Kohtunike Ühingu esimees

Pöördun teie poole küsimuses, mis puudutab tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 314¹ võimalikke ohtusid menetlusosaliste õiguste ja huvi tagamisel seoses võimalusega lugeda menetlusdokument kättetoimetatuks üksnes selle saatmisega.

Õiguskantsler alustas küsimuse uurimist talle esitatud pöördumiste alusel, milles kirjeldati sätte rakendamises sisalduvaid mitmeid ohte isiku õigusele saada kohtult õiguskaitset ning kindlustada poolte tegelik võrdsus võistlevas tsiviilkohtumenetluses.

Kuna praegusel ajal on õiguskantsleril teada üksnes avaldajate ja normi selgitava seaduse eelnõu seletuskirjas sisalduvad põhjendused, soovib ta oma tasakaalustatud seisukoha kujundamiseks teada saada rohkem nii normi tausta kohta kui seda rakendavate kohtunike hinnanguid. Seetõttu palun teil tutvuda tema esialgse käsitlusega ning esitada kõnealuses küsimuses omapoolsed seisukohad ja selgitused.

I Asjakohased õigusnormid

Tsiviilkohtumenetluse seadustik (TsMS)

§ 314¹. Menetlusdokumendi kättetoimetamine saatmisega

(1) Kui menetlusdokument on saajale samas kohtumenetluses kätte toimetatud, võib saata menetlusdokumendi või teabe selle kättesaadavaks tegemise kohta sama aadressi või sidevahendi andmeid kasutades ning menetlusdokument loetakse saatmisest kolme tööpäeva möödumisel saajale kättetoimetatuks.

(2) Kui menetlusdokumendi saaja on avaldanud samas kohtumenetluses kohtule enda või oma esindaja aadressi või sidevahendi andmed, võib saata menetlusdokumendi või teabe selle kättesaadavaks tegemise kohta sama aadressi või sidevahendi andmeid kasutades ning menetlusdokument loetakse saatmisest kolme tööpäeva möödumisel saajale kättetoimetatuks.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud korras võib kohus menetlusedokumente kätte toimetada nende saatmisega ka:

- 1) teises käimasolevas kohtumenetluses kohtule teadaolevat menetlusosalise aadressi või muu sidevahendi andmeid kasutades;
- 2) hagimenetlusele eelnenud maksekäsu kiirmenetluses kohtule teadaolevat menetlusosalise aadressi või muu sidevahendi andmeid kasutades.

II TsMS § 314¹ vastuvõtmise kaalutlused ja menetluse käik

TsMS § 314¹ võeti seadusena vastu 07.05.2014 ja jõustus 01.01.2015.

Eelnõu ([545 SE](#)) seletuskirjas selgitati sätte tausta järgmiselt: „Senise korraga võrreldes on eelnõuga loodud võimalus kohaldada menetluses selliseid lihtsamaid kättetoimetamise reegleid, mis kohalduvad dokumentide kättetoimetamisele käimasolevas kohtumenetluses, kus on varem menetlusedokumente kätte toimetatud. [---] **Paragrahvi 314¹** lisamisega taastatakse enne 01.01.2013 kehtinud saatmisega kättetoimetamise võimalus mõnevõrra täpsustatud regulatsiooniga. Varem oli see võimalus reguleeritud § 314 lõikes 8 ning see jäi seadustikust ekslikult välja 01.01.2013 jõustunud muudatustega.“¹

Seletuskirjas viidatud kuni 31.12.2012 kehtinud TsMS § 314 lõike 8 loomist selgitati 2008. aastal [545 SE](#) seletuskirjas järgmiselt:

„Eelnõu koostati eelkõige järgmistest eesmärkidest lähtudes:

1) Muuta menetlusedokumentide kättetoimetamine kiiremaks ja efektiivsemaks, seeläbi kiiremaks ka kogu menetlus. [---]

TsMS § 314 muutmine. Olulisemad muudatused on järgmised. Lõikes 2 on sätestatud eeldus, et teatud vabade elukutsete esindajatele ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustele toimetab kohus menetlusedokumendid reeglina kätte elektrooniliselt. See ei tohiks nimetatud isikuid kuidagi koormata, muutes menetluse aga kiiremaks. [---] Lõikes 8 on lisatud uus lihtsam kättetoimetamisviis lihtkirjaga - seda juhul, kui kohus on isikule hiljuti mingi sama või muu kohtuasjaga seotud dokumendi kätte toimetanud.“²

Kõnealune norm sätestas kuni 31.12.2012: „§ 314. Menetlusedokumendi kättetoimetamine lihtkirjana, faksi teel või elektrooniliselt

[---]

(8) Kui kohus on saanud samas menetluses või hiljuti muus menetluses isikule Eesti aadressil menetlusedokumente kätte toimetada ja ei ole andmeid aadressi muutumise kohta, võib menetlusedokumendi toimetada isikule kätte lihtkirjaga ka tema nõusolekuta, postitades lihtkirja sellel aadressil ja märkides toimikusse postitamise andmed. Sel juhul loetakse menetlusedokument kätte toimetatuks kolme tööpäeva möödumisel postitamisest, kui kohus ei määra kättetoimetatuks lugemiseks pikemat tähtaega.“³

¹ Tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse ([545 SE](#)) eelnõu seletuskiri.

² Tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja sellega seotud seaduste muutmise seaduse ([194 SE](#)) eelnõu seletuskiri.

³ Tsiviilkohtumenetluse seadustik, kehtivus [01.01.2009-31.12.2012](#). Olulised olid ka antud paragrahvi teised sätted: „§ 314. Menetlusedokumendi kättetoimetamine lihtkirjana, faksi teel või elektrooniliselt

(1) Menetlusedokumendi võib kätte toimetada lihtkirjana või faksi teel, kui kirjale või faksile on lisatud teatis kinnituse viivitamatu tagastamise kohustuse kohta ning märgitud saatja ja saaja nimi ja aadress ning dokumendi edastanud kohtuametniku nimi.

(2) Menetlusedokumendi võib kätte toimetada elektrooniliselt. Elektroonilisel kättetoimetamisel edastatakse dokument või teatatakse dokumendi olemasolust menetlusosalise üldisele või kohtule teatavaks tehtud elektronposti aadressile või infosüsteemi vahendusel. Kohtule edastatud või kohtu koostatud elektroonilised dokumendid

2014. aastal arutatud [545 SE](#) juurde lisatud märkuste tabelist nähtub, et Eesti Advokatuur esitas kavandatava § 314¹ kohta järgmise märkuse: „Advokatuuri hinnangul tuleks kohtumenetluses tagada menetlusdokumentide tegelik kättetoimetamine ja menetlusdokumente võiks fiktiivselt kättetoimetatuks lugeda viimase väljapääsuna siis, kui tegelik menetlusdokumentide kättetoimetamine on võimatu või seotud ülemääraste takistustega, näiteks tulenevalt asjaolust, et üks menetluspooltest väldib kohtumenetlust. Ainult sel juhul saab õigustada dokumendi kättetoimetamise tagajärjel näiteks kaebe- vms tähtaja kulgema hakkamist, mille möödumisel võivad ilmned aadressaadile ebasoodsad tagajärjed. Kättetoimetamise eesmärgiks on tagada piisava tõenäosusega, et isik saab talle kättetoimetamist vajavast dokumendist ka tegelikult teadlikuks. Seetõttu peaks menetlusdokumentide kättetoimetamine esmajärjekorras toimuma viisil, millest nähtuks, et menetlusosaline on ka tegelikult saadetud menetlusdokumendid kätte saanud. Kuna menetlusdokumentide kättetoimetamine on seotud näiteks selliste oluliste menetluspõhimõtetega nagu poolte võrdne kohtlemine ja õigus olla ärakuulatud, siis olukord, kus isikutele ei ole tagatud mõistlik võimalus menetlusdokumentidega tutvumiseks, toob tõenäoliselt kaasa täiendavaid kohtuvaidlusi. Advokatuuri hinnangul tuleb luua selline kättetoimetamise regulatsioon, mis tagaks ühest küljest menetlusosalise õiguse olla ärakuulatud, kuid samas ei tohiks kohtumenetlus kättetoimetamise nõuete tõttu seisma jääda. Arvestades ainuüksi asjaoluga, et ka advokaatidel on seadusest tulenev õigus puhata, ei saa eelnõus pakutud lahendust, mille kohaselt loetakse menetlusdokumendid automaatselt kättetoimetatuks kolme tööpäeva möödumisel, pidada mõistlikuks.“⁴

Sellele märkusele vastas Justiitsministeerium: „Nagu seletuskirjas märgitud, taastatakse § 314¹ lõike 1 lisamisega enne 01.01.2013 kehtinud saatmisega kättetoimetamise võimalus täpsustatud kujul. Varem oli see reguleeritud § 314 lõikes 8 ning see jäi seadustikust ekslikult välja 01.01.2013 jõustunud muudatustega. Selgitame, et saatmisega kättetoimetamist saab kohaldada üksnes juhul, kui samas menetluses või muus käimasolevas menetluses on menetlusdokument õnnestunud teatud aadressile või viisil kätte toimetada.

Mis puudutab muret, et saatmisega kättetoimetamise võimalust ei saa pidada mõistlikuks olukorras, kus advokaatidel on õigus puhata, siis tuleb märkida, et advokaadibürool tuleb professionaalse õigusteenuse pakujana töö korraldada selliselt, et klientide huvid ei saaks töökorralduslike probleemide tõttu kahjustatud. Riigikohus on rõhutanud, et professionaalset õigusteenust osutaval advokaadibürool tuleb riskidega arvestada ja advokaadibüroo peab olema valmis riskide maandamata jätmisel kliendile tekitatud kahju hüvitama (nt RK 3-2-1-40-11 p 17). Kui lepinguline esindaja töötab advokaadibüroos, milles töötab rohkem kui üks advokaat, ei ole lepingulise esindaja puhkus üldjuhul alus möödalastud menetlustähtaja ennistamisele (RK nr 3-

---

toimetatakse menetlusosalisele kätte elektrooniliselt, välja arvatud juhul, kui elektrooniline edastamine ei ole eeldatavasti võimalik või kui menetlusosaline ei saa eeldatavasti elektroonilise dokumendi sisuga tutvuda või seda välja trükkida. Advokaadile, notarile, kohtutäiturile, pankrotihaldurile ja riigi- või kohaliku omavalitsuse asutusele võib menetlusdokumendi muul viisil kui elektrooniliselt kätte toimetada üksnes mõjuval põhjusel.

(5) Dokument loetakse lihtkirjana, faksi teel või elektrooniliselt kätte toimetatuks, kui saaja saab kohtule dokumendi kättesaamise kohta kinnituse omal valikul kirjana, faksi teel või elektrooniliselt või avab dokumendi faili e-toimiku süsteemis, mille korral registreerib e-toimiku süsteem kättetoimetamise kinnituse automaatselt. [---]

(6) Kui menetlusdokument toimetatakse kätte lihtkirjana, faksi teel või elektrooniliselt, peab saaja käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud kinnituse saatma kohtule viivitamata. Seda kohustust rikkunud menetlusosalist või tema esindajat võib kohus trahvida.

(8) Kui kohus on saanud samas menetluses või hiljuti muus menetluses isikule Eesti aadressil menetlusdokumente kätte toimetada ja ei ole andmeid aadressi muutumise kohta, võib menetlusdokumendi toimetada isikule kätte lihtkirjaga ka tema nõusolekuta, postitades lihtkirja sellel aadressil ja märkides toimikusse postitamise andmed. Sel juhul loetakse menetlusdokument kätte toimetatuks kolme tööpäeva möödumisel postitamisest, kui kohus ei määra kättetoimetatuks lugemiseks pikemat tähtaega.“

⁴ Samas.

2-1-135-08 p 11). Advokaadil on võimalik kohtule teatada korralisest puhkusest ja sellest, millisele aadressile advokaadi puhkuse ajal dokumendid toimetada.⁵

Samale eelnõule arvamust avaldanud Tallinna Ringkonnakohus tõi välja: „§ 314¹ – arusaamatuks jääb märgitud tähtaja möödumisel menetluskohandi kättetoimetatuse lugemise seos §-des 311, 313, 314 ja 316 sätestatud menetluskohandi kättetoimetamise eeldustega – ka kõik need kehtivad saatmise kohta, olgu siis elektrooniliselt vm viisil.“

Justiitsministeerium selgitas: „Kui menetluskohandus on eelnevalt kätte toimetatud § 313 või § 314 viisil, võib menetluskohanduste kättetoimetamiseks kasutada menetluses hiljem § 314¹ alusel saatmisega kättetoimetamist, st dokumendid võib saata sellele aadressile (või faksinumbri), kust menetlusosaline on dokumendid § 313 alusel tähtitud kirjaga kättetoimetamisel või § 314 alusel lihtkirjana, faksi teel või elektrooniliselt kinnituse saatmisega kätte toimetatud ja dokumendid loetakse 3 tööpäeva jooksul kättetoimetatuks. Juhul, kui kohus toimetab menetlusosalisele § 311 alusel dokumendid kätte kohturuumides üleandmisega ja kohus soovib hiljem sama viisi kasutada, ei ole samuti välistatud § 314¹ alusel saatmisega kättetoimetamise kasutamine, kuid dokumendide allkirja vastu üleandmine oleks kättetoimetamiseks kiirem viis. Kui kohus peab allkirja andmisest keeldumise korral võimalikuks § 325 kohaldamist, ei ole samuti vajadust § 314¹ kohaldamiseks.“⁶

III Õiguskantsleri esialgne hinnang

Põhiküsimuseks on TsMS § 314¹ lahenduse põhiseaduspärasus, mis näeb imperatiivselt ette õigusliku tagajärje saabumise, teisisõnu loetakse menetluskohandus automaatselt kättetoimetatuks kolme tööpäeva möödumisel peale selle saatmist. Säte ei eelda menetluskohanduste tegeliku kättesaamise tõendamist. Norm näeb ette õigusliku tagajärje tekkimisele ehk kättetoimetatuse lugemise hetke saabumisele väga lühikese tähtaja - saatmisest kolme tööpäeva möödumisel.

Õiguskantsler leiab, et saatmisega kättetoimetamise küsimuses on mõistetavad nii seadusandja kui ka Eesti Advokatuuri kaalutused. Vaidlust ei ole küsimuses, et **seadusandja eesmärk luua erinevaid lahendusi kiire ja sujuva kohtupidamise saavutamiseks on igati õigustatud**. Pigem on küsimus selles, **kas selle eesmärgi saavutamiseks loodud lahendus on alternatiividest parim ning tagab lisaks menetluse kiiruse eesmärgile tasakaalustatult ka kohandi kättetoimetamise peamise ja olulise eesmärgi ehk menetlusosaliste õiguste ja huvide parima kaitse ning poolte tegeliku võrdsuse**. Samuti võib küsida, kumb eesmärkidest prevaleerib teise ees.

Teatavasti on nii menetlusökoonomia⁷ kui ka kohtusse pöördumise õigus⁸ Põhiseaduse järku väärtustega. Seadusandja võib küll nende saavutamist ja kasutamist reguleerida, kuid ei tohi olemust moonutada.

Riigikohus on öelnud, et menetlusökoonomia tähendab tõhusat menetlust (õiguskaitset mõistliku aja jooksul) samal ajal riigi ressursside säästmisega.⁹ Viidatud lahendis rõhutas kohus ühtlasi, et kohtute tehnilise töö väidetav vähendamine ja elektrooniline asjaajamine saavad olla üksnes

⁵ Samas.

⁶ Samas.

⁷ RKÜKo 17.03.2003, 3-1-3-10-02, p 9.

⁸ RKPJKo 15.12.2009, 3-4-1-25-09, p 23.

⁹ RKPJKo 10.06.2014, 3-4-1-14-14, RKÜKo 29.11.2011, 3-3-1-22-11, p 29.1.

vahendid menetlusökoonomia saavutamiseks, mitte iseseisvad eesmärgid põhiõiguste piiramiseks.

Kohtusse pöördumise õigusest ehk PS § 15 lõikest 1 tuleneb põhiõigus tõhusale õiguskaitsele, mis peab tagama õiguste lünkadeta kohtuliku kaitse. Riigikohus on märkinud: "Põhiseaduse §-des 13, 14 ja 15 ette nähtud õigus kohtulikule kaitsele hõlmab nii isiku õigust esitada õiguste ja vabaduste rikkumise korral kaebus kohtule kui ka riigi kohustust luua põhiõiguste kaitseks kohane kohtumenetlus, mis on õiglane ja tagab isiku õiguste tõhusa kaitse."¹⁰

Praegusel juhul võib Riigikohtu nimetatud kohtuliku kaitse lünk tekkida asjaolust, et menetlusosaline ei pruugi õigeaegselt kätte saada talle kohtu saadetud menetlusedokumendi ning menetlustähtaegu arvestades kasutada parimal viisil oma menetlusõiguseid. Seadus loeb dokumendi automaatselt kättetoimetatuks isegi siis, kui saaja on seadistanud oma e-postkasti automaateavituse „*Kontorist väljas*“ koos kuupäevade äramärgimisega. Selline olukord lubab küsida, kas seadusandja on TsMS § 314¹ luues reguleerinud kohtumenetluses osalemise põhiõiguse tõhusa kasutamise mõõdupäraselt.

Ühelt poolt nõustub õiguskantsler seadusandja kaalutlusega, et ka menetlusosalisel endal on hoolsuskohustus dokumendi kättesaamisel ja sellega tutvumisel, kuid teisalt võib tema esialgsel hinnangul mõista TsMS § 314¹ kriitikat osas, mis puudutab selle tegelikku eesmärgipärast rakendumist võimalikult suures ulatuses (kas pigem saavad menetlusosalised 3-päevase tähtaja jooksul dokumendid kätte või mitte). Seejuures nõustub õiguskantsler Eesti Advokatuuri kirjas esitatud rõhuasetusega, mille kohaselt ei peaks seadusandja lähtuma menetlusosaliste pahatahtlikkusest menetlust venitada. Menetlusküsimuste reguleerimisel võib ja peabki arvestama asjaoluga, et menetlusosaline kasutab menetlusõigusi oma huve ratsionaalselt maksimeerides, kuid see ei tähenda tema igakordset pahatahtlikkust.

Kohtumenetlusele juurdepääsu ja selles osalemise reguleerimine on seadusandja pädevuses ja tema ülesanne, kuid selle täitmisel tuleb hoolikalt kaaluda, kas eesmärgi saavutamise meede arvestab tasakaalustatult kõiki olulisi asjaolusid. Praegusel juhul võib küsida, kas tänane reaalne elu ja e-ühiskond on jõudnud sellisele tasemele, et võib eeldada enamus juhtudel kohtu saadetud elektroonilise dokumendi olemasolust teadasaamist ilma, et saaja kinnitaks selle kättesaamist. Samuti võib küsida, kas sellisest eeldusest lähtumine ei koorma menetlusosalisi ülemääraselt. Siinkohal võib meenutada Riigikohtu seisukohta, et elektrooniline asjaajamine saab olla üksnes vahend menetlusökoonomia saavutamiseks.¹¹

Tutvudes seadusandja selgitusega TsMS § 314¹ loomisel nähtub, et sooviti taastada kuni 31.12.2012 kehtinud TsMS § 314 lg 8 regulatsioon. Samas nähtub kuni 31.12.2012 kehtinud ja täna kehtiva lahenduse oluliste erinevustena, et 1) kuni 31.12.2012 võimaldati dokumendi elektroonilist kättetoimetamist üksnes kättesaamise kinnitusega või e-toimikus avamise kättetoimetamise kinnituse registreerimisega (lg 5), 2) saatmisega kättetoimetamine oli võimalik üksnes lihtkirja teel postitades ning üksnes juhul, kui kohus on isikule *hiljuti* mingi sama või muu kohtuasjaga seotud dokumendi kätte toimetanud, ning 3) kohtul oli õigus arvestada konkreetse juhtumi vajadusi ning ette näha pikema tähtaja. Toona ei pidanud seadusandja põhjendatuks laiendada lg 8 lihtsust elektroonilisele kättetoimetamisele. Seletuskirja kohaselt eeldas seadusandja 2008. aastal elektroonilist asjaajamist ennekõike advokaadi, notari, kohtutäituri, pankrotihalduri ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutusega (§ 314 lg 2).

¹⁰ RKÜKo 16.05.2008, [3-1-1-88-07](#), p 41.

¹¹ RKPJKo 10.06.2014, 3-4-1-14-14, RKÜKo 29.11.2011, 3-3-1-22-11, p 29.1.

Kuni 31.12.2012 kehtinud normi rakenduspraktikat on põgusalt kirjeldatud Riigikohtu 2009. aastal koostatud analüüsis: „[---] Kaebuse käiguta jätmise määrust ei õnnestunud apellandile tähitud kirjaga kätte toimetada ja see saadeti talle lõpuks kohtule teadaoleval aadressil lihtkirjaga.

[---] Ringkonnakohus edastas apellandile määruse neljal korral tähitud kirjaga kaebuses märgitud aadressile, kuid kirjad tagastati märkusega "hoiutähtaja möödumisel", millest võis järeldada, et apellant ei olnud teavitanud kohut aadressi muudatusest. Ringkonnakohus kohaldas TsMS § 314 lõiget 8, mille kohaselt võib juhul, kui kohus on saanud samas menetluses või hiljuti muus menetluses isikule Eesti aadressil menetlusdokumente kätte toimetada ja ei ole andmeid aadressi muutumise kohta, menetlusdokumendi toimetada isikule kätte lihtkirjaga tema nõusolekuta, postitades lihtkirja sellel aadressil ja märkides toimikusse postitamise andmed.“¹²

TsMS § 314 lg 8 rakendamine nähtub ka Riigi Teataja elektroonilises kohtulahendite [otsingusüsteemis](#) olevates lahendites. Kohtud on leidnud: „Kostja seaduslikule esindajale oli kohtukutse kättetoimetatud tulenevalt TsMS § 314 lg 8. Kohus on eelnevalt samas menetluses kostjale saatnud kohtukutse aadressil XXX. Nimetatud aadressilt on kostja menetlusdokumendid kätte saanud, mida kinnitab toimikus olev väljastusteade.“¹³, „Kuivõrd kohtuotsust ei olnud võimalik hagejale toimetada kätte tähitud kirjaga, toimetati see hagejale kätte TsMS § 314 lg 8 alusel lihtkirjana. Vastavalt TsMS § 314 lg-le 8 loeti lahend hagejale kättetoimetatuks kolme päeva möödumisel postitamisest ja alates sellest hakkas kulgema otsusele apellatsioonkaebuse esitamise tähtaeg.“¹⁴, „Nimelt on maakohus 6. mail 2011 teavitanud kostja esindajat e-kirjaga, et maakohtu 20. detsembri 2010. a otsus on loetud kättetoimetatuks TsMS § 314 lg 8 alusel 11. mail 2011 ja alates sellest hakkab kulgema otsuse peale edasikaebamise tähtaeg.“¹⁵

Eeltoodud kohtupraktika lubab järeldada, et kohtud kasutasid kuni 31.12.2012 kehtinud TsMS § 314 lg 8 võimalust mitte esimese, vaid pigem viimase abinõuna. Sellist kaalumist ja lahendust tuleb toetada. Samas ei tulene kirjeldatud kaalumise suunis enam 01.01.2015 jõustunud § 314¹ normist ega selle seletuskirjast.

Õiguskantsleri esialgsel hinnangul ei piirdunud seadusandja TsMS § 314¹ loomisega kuni 31.12.2012 kehtinud regulatsiooni taastamisega, vaid tegi sellele olulised põhimõttelised laadi täiendused (eeldus, et menetlusosalised ja nende esindajad kasutavad e-postkasti pidevalt; dokumendi saatmisega kättetoimetamisel ei ole kohus seotud seadusandja juhise, et seda kasutatakse mitte esimese, vaid viimase abinõuna ega ka asjaoluga, kas sama suhtlusviisi kasutati *hiljuti* või mitte, kohtul ei ole õigust ette näha pikemat tähtaega).

Eesti Advokatuur pakub õiguskantslerile esitatud pöördumises välja mõned omapoolsed ettepanekud, kuidas üheltpoolt saavutada seadusandja seatud menetlusökonoomia eesmärk, teisalt kindlustada suuremas ulatuses kohtu saadetud dokumendi tegelikku kättesaamist, sh vältida menetlusosaliste pahatahtlikkust menetlusdokumendi kättesaamisest kõrvalehoidumisel. Nii peab ta võimalikuks a) kohaldada saatmisega kättetoimetamist nende suhtes, kes väldivad dokumendi vastuvõtmist, b) kasutada nende suhtes vajadusel sanktsioone, c) arvestada nt elektroonilisel saatmisel e-postkasti automaatteavitust „*Kontorist väljas*“, d) hoiatuse saatmine, et dokument on vastu võtmata üle x nädala ning konkreetseks kuupäevaks loetakse need

¹² Kohtupraktika [analüüs](#) „MENETLUSDOKUMENTIDE KÄTTETOIMETAMINE TSIVIILKOHTUMENETLUSES“, 2009, lk 21.

¹³ Harju Maakohtu 20.02.2009 otsus [2-08-13483](#).

¹⁴ Tallinna Ringkonnakohtu 07.03.2011 määrus [2-98-12](#).

¹⁵ RKTkm 02.05.2012, [3-2-1-44-12](#).

kättetoimetatuks. Õiguskantsleri hinnangul väärivad need või ka mistahes muud lahendused kaalumist.

Nii nagu kirja alguses märgitud, on praegusel ajal õiguskantsleril teada üksnes avaldajate ja normi selgitava seaduse eelnõu seletuskirjas sisalduvad põhjendused. Seetõttu palub ta teil õigusloojana ja õiguse rakendajana esitada omapoolsed seisukohad ja selgitused. Palun esitage need võimalusel 17.04.2015.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel

Lisa: Eesti Advokatuuri 27.01.2015 kiri 1-8/49 õiguskantslerile